

Streszczenie

Procesy, zdarzenia zachodzące po sobie, mogą być cykliczne lub jednorazowe, dotyczą przyrody, oraz ludzkiej mentalności i duchowości.

W wymiarze egzystencjalnym, procesy wiążą się z jednorazowością, nieuchwytnością i nieodwracalnością, z racji konieczności ich poznania, zmuszeni jesteśmy do przerywania ich ciągłości, co utrudnia ich zrozumienie i uchwycenie w całości.

Zagadnienie procesowości było dla mnie inspiracją do realizacji tzw. dzieł analogicznych, dla których podstawą bytową jest malarstwo i muzyka, jest również pretekstem do odniesienia się do potocznego przekonania, które malarstwo utożsamia z trwaniem, natomiast muzykę ze stawaniem się.

Podstawą do realizacji których się podjąłem, upatruję w teoretycznych pracach Wasila Kandinskiego a w szczególności książce *Punkt, linia a płaszczyzna*.

Wassily Kandinsky w swojej publikacji próbował skonstruować uniwersalną gramatykę wszystkich dziedzin sztuki, której podstawowymi elementami są linie, punkty i płaszczyzny.

Bazując na tej koncepcji stworzył i opracował graficzną reprezentację V Symfonii Beethovena, tłumacząc ją na zbiór punktów.

Nie mniej istotnym punktem odniesienia była twórczość Iannis Xenakis, który będąc zarówno kompozytorem jak i architektem, w specyficzny sposób postrzegał obie dziedziny i relacje między nimi.

Jego twórczość jako kompozytora i założenia dotyczące komponowania oraz związków muzyki z architekturą, uświadomiły mi że w relacjach pomiędzy różnymi dziedzinami sztuki, istotne jest zwrócenie uwagi na znaczenie elementu pośredniczącego między nimi, czyli matematycznych proporcjach.

Z kolei postawa Gérarda Grisey'a, francuskiego kompozytora, prekursora kierunku w muzyce współczesnej zwanego spektralizmem, skłoniła mnie by spojrzeć na muzykę z perspektywy wizualnej, gdyż spektraliści komponując, *obserwują* dźwięki, korzystając ze spektrogramów, kładąc nacisk na interakcję wizualno – słuchową.

Podstawowe założenie dotyczące realizacji dzieł analogicznych, wiąże się z potraktowaniem ich jako jedności istniejącej w wymiarze wizualnym i dźwiękowym, związanej wspólnymi zasadami, opartymi na dynamicznym przypisaniu ról znaczeniowych.

Dynamiczny charakter przekładalności ról polega na tym że np. Określona barwa w malarstwie może w muzyce pełnić rolę określonej barwy dźwięku, ale również dotyczyć sposobu jej wydobywania, czy też artykulacji dźwięku (ciepły kolor – łagodnie zagrany dźwięk).

Relacje jakie zachodzą pomiędzy tonami składowymi tworzącymi szereg harmoniczny w barwie dźwięku, można opisać matematycznie, podobnie jak w przypadku interwałów w skalach dźwiękowych.

Inspirując się tym, stworzyłem wizualny model interwałów dźwiękowych, którego reprezentacją jest koło podzielone na równą ilość części i w zależności od interwału jest ono dzielone na: 2 cz. – oktawa, 3 cz. – kwinta, 4 cz. – kwarta, itd. Każdy wycinek koła zawiera określony kąt, który określa stopień nachylenia dwóch linii względem siebie.

Za pomocą tych linii można zbudować syntezę kompozycji malarskiej, która ma być interpretowana muzycznie, relacja tych linii względem siebie, to odpowiednik określonego interwału dźwiękowego.

Idea dzieł analogicznych, dla których podstawą miało być tworzenie w obszarze malarstwa i muzyki, wynika z refleksji dotyczących dychotomii pomiędzy analogowością, która wiązana jest z naturą i życiem, a cyfrowością związaną z nauką, technologią i badaniem rzeczywistości.

Podsumowaniem rozprawy są rozważania dotyczące kwestii związku tematyki kompozycji malarskich a zagadnieniem procesowości podejmowanym w rozprawie.

Premysław Stamiński

Summary

Processes, events that occur after each other, can be cyclical, or one-off, and may concern nature, human mentality, and spirituality.

In the existential dimension, processes are associated with being one-off, and elusive and irreversible. Due to the need to know them, we are forced to break their continuity, which makes it difficult to understand them and capture them in their entirety.

The processuality issue was an inspiration to me to implement the so-called analogous works, for which painting and music are the living basis; it is also a pretext to refer to the popular belief that painting equates with perseverance, as music does with becoming.

The basis for the implementation of which I undertook, I see in the theoretical works of Wasil Kandinski, and in particular, his book *Point, Line and Plane*.

In his publication, Wassily Kandinsky tried to construct a universal language of all fields of art; the basic elements of which are lines, points and planes.

Based on this concept, he created and developed a graphical representation of Beethoven's V Symphony, translating it into a set of points.

An equally important point of reference was the work of Iannis Xenakis, who was both a composer and an architect, specifically perceived both fields and relations between them.

His work as a composer and his assumptions about composing and the relationship between music and architecture made me realize that with the relations between different fields of art, it is important to draw attention to the importance of the mediating element between them; that being mathematical proportions.

In turn, the attitude of Gérard Grisey, a French composer a precursor to the direction in contemporary music called spectralism became a clue to look at music from the visual perspective. This is because spectralists, by composing, inherently watch sounds using spectrograms: emphasizing the visual-auditory interaction.

The basic assumption regarding the implementation of analogous works is connected with treating them as a combined unit existing in the visual and sound dimension, bound by common principles based on the dynamic assignment of meaningful roles.

The dynamic nature of role translation lies in the fact that, for example, a specific color in a painting can play the role of a specific sound in music; it is also a way of extracting or articulating sound (warm color - softly played sound).

Relationships that occur between component tones forming a harmonic series in the timbre of sound, can be described mathematically, just as the case of intervals in sound scales.

Inspired by this, I created a visual model of sound intervals, which is represented by a circle divided into an equal number of parts; and depending on the interval it is divided in a certain way. For example, 2 parts = an octave, 3 parts = a fifth, 4th part = a quarter, and so on. Each segment of the circle contains a specific angle, which determines the degree of inclination of the two lines in relation to each other.

Using these lines, you can build a visual synthesis of a painting composition to be interpreted musically, and the relation of these lines to each other is the equivalent of a specific sound interval.

The idea of analogous works for which the basis was to be creation in the field of painting and music results from reflection on the dichotomy between analogs (which is tied to nature and life) and digitality (which is associated with science, technology and the research of reality)

In conclusion, this dissertation includes considerations regarding the relationship between the themes of painting compositions and the issue of processuality; which is also undertaken in this essay.

Przemysław Stankiewicz